

Cynnydd a Gostyngiad Canrannol

$$\text{Cynnydd canrannol} = \frac{\text{Cynnydd}}{\text{Gwerth Gwreiddiol}} \times 100\%$$

$$\text{Gostyngiad canrannol} = \frac{\text{Gostyngiad}}{\text{Gwerth Gwreiddiol}} \times 100\%$$

Enghraifft

Mae pris paced o greision yn cynyddu o £1.50 i £1.65.
Beth yw'r cynnydd canrannol?

Mae gwerth car yn gostwng o £25,000 i £20,000.
Beth yw'r gostyngiad canrannol?

Ateb: Y cynnydd yw £1.65 – £1.50 = £0.15
Y cynnydd canrannol yw $\frac{0.15}{1.50} \times 100\% = 0.1 \times 100\%$
= 0.1 × 100%
= 10%

Ateb: Y gostyngiad yw £25,000 – £20,000 = £5,000.
Y gostyngiad canrannol yw $\frac{5000}{25000} \times 100\%$
= 0.2 × 100%
= 20%

Ymarfer 1: Llenwch y bylchau yn y tabl canlynol.

	Pris Gwreiddiol	Pris Newydd	Cynnydd / Gostyngiad	Cynnydd / Gostyngiad Canrannol
(a)	£100	£150		
(b)	£100	£80		
(c)	£200	£220		
(ch)	£200	£150		
(d)	£300	£390		
(dd)	£300	£120		
(e)	£50	£60		
(f)	£50	£10		
(ff)	£4	£3		
(g)	£8	£10		
(ng)	£20	£30		
(h)	£15	£13.50		
(i)	£25	£20		
(j)	£70	£84		
(l)	£90	£63		
(ll)	£70			Cynnydd 10%
(m)	£140			Gostyngiad 20%
(n)	£30		Cynnydd £9	
(o)	£80		Gostyngiad £32	
(p)		£72		Cynnydd 20%
(ph)		£108		Gostyngiad 10%

Ymarfer 2

Mae Idris wedi cael codiad cyflog o £23,500 y flwyddyn i £23,970 y flwyddyn. Pa ganran mae ei gyflog wedi codi?

Ymarfer 3

Aeth Arnold i brynu peli golff. Eu pris oedd £2 yr un, ond roedd yn bosib prynu blwch o 15 pêl am bris disgownt o £24. Beth oedd y disgownt canrannol oedd yn cael ei gynnig wrth brynu blwch o 15 pêl?

Cynnydd a Gostyngiad Canrannol – Atebion

$$\text{Cynnydd canrannol} = \frac{\text{Cynnydd}}{\text{Gwerth Gwreiddiol}} \times 100\%$$

$$\text{Gostyngiad canrannol} = \frac{\text{Gostyngiad}}{\text{Gwerth Gwreiddiol}} \times 100\%$$

Enghraifft

Mae pris paced o greision yn cynyddu o £1.50 i £1.65.

Beth yw'r cynnydd canrannol?

Ateb: Y cynnydd yw £1.65 – £1.50 = £0.15

$$\begin{aligned} \text{Y cynnydd canrannol yw } & \frac{0.15}{1.50} \times 100\% = 0.1 \times 100\% \\ & = 0.1 \times 100\% \\ & = 10\% \end{aligned}$$

Mae gwerth car yn gostwng o £25,000 i £20,000.

Beth yw'r gostyngiad canrannol?

Ateb: Y gostyngiad yw £25,000 – £20,000 = £5,000.

$$\begin{aligned} \text{Y gostyngiad canrannol yw } & \frac{5000}{25000} \times 100\% \\ & = 0.2 \times 100\% \\ & = 20\% \end{aligned}$$

Ymarfer 1: Llenwch y bylchau yn y tabl canlynol.

	Pris Gwreiddiol	Pris Newydd	Cynnydd / Gostyngiad	Cynnydd / Gostyngiad Canrannol
(a)	£100	£150	Cynnydd £50	Cynnydd 50%
(b)	£100	£80	Gostyngiad £20	Gostyngiad 20%
(c)	£200	£220	Cynnydd £20	Cynnydd 10%
(ch)	£200	£150	Gostyngiad £50	Gostyngiad 25%
(d)	£300	£390	Cynnydd £90	Cynnydd 30%
(dd)	£300	£120	Gostyngiad £180	Gostyngiad 60%
(e)	£50	£60	Cynnydd £10	Cynnydd 20%
(f)	£50	£10	Gostyngiad £40	Gostyngiad 80%
(ff)	£4	£3	Gostyngiad £1	Gostyngiad 25%
(g)	£8	£10	Cynnydd £2	Cynnydd 25%
(ng)	£20	£30	Cynnydd £10	Cynnydd 50%
(h)	£15	£13.50	Gostyngiad £1.50	Gostyngiad 10%
(i)	£25	£20	Gostyngiad £5	Gostyngiad 20%
(j)	£70	£84	Cynnydd £14	Cynnydd 20%
(l)	£90	£63	Gostyngiad £27	Gostyngiad 30%
(ll)	£70	£77	Cynnydd £7	Cynnydd 10%
(m)	£140	£112	Gostyngiad £28	Gostyngiad 20%
(n)	£30	£39	Cynnydd £9	Cynnydd 30%
(o)	£80	£48	Gostyngiad £32	Gostyngiad 40%
(p)	£60	£72	Cynnydd £12	Cynnydd 20%
(ph)	£120	£108	Gostyngiad £12	Gostyngiad 10%

Ymarfer 2

Mae Idris wedi cael codiad cyflog o £23,500 y flwyddyn i £23,970 y flwyddyn. Pa ganran mae ei gyflog wedi codi? **2%**

Ymarfer 3

Aeth Arnold i brynu peli golff. Eu pris oedd £2 yr un, ond roedd yn bosib prynu blwch o 15 pêl am bris disgownt o £24. Beth oedd y disgownt canrannol oedd yn cael ei gynnig wrth brynu blwch o 15 pêl? **20%**